

Året der gik - 2009

Det er blevet en tradition, at jeg her ved årsskiftet rundsender en briefing om aktiviteterne i Dansk Jagtakademi i året, der er gået. Det gøres hermed.

2009 blev for mange ansatte og selvstændige et meget spændende år ó lidt for spændende, vil de fleste nok sige. Men kriser og nedskæringer til trods har året dog vist nye muligheder. Dansk Jagtakademi har været rammen om en række aktiviteter, hvoraf nogle har været udarbejdelse af projektforslag. Her har finansieringen vist sig meget vanskelig, men der har også været faste og betalende kunder, der har kunnet sikre overlevelsen - selv i krisetider. Så der har på ingen måde manglet arbejde.

Der har i løbet af året været drøftelser med en række partnere om at etablere en mere fast konstruktion i form af et egentligt center for vildtforvaltning med base i Dansk Jagtakademi. Hen mod årets udgang viste der sig en mulighed for et meget tættere samarbejde med Skovskolen/Skov & Landskab. Skov- og Landskab har været en samarbejdspartner i hele Dansk Jagtakademis levetid, hvor det særligt har været afslutningen og opfølgning af projektet Vildt & Landskab, der har været temaet. I slutningen af 2009 blev der imidlertid indgået en lidt mere fast samarbejdsform, idet Skovskolen har engageret mig til at bistå med udvikling af skolens afdeling på Eldrupgård, der ligger på Løvenholm Gods. Samarbejdet er indledt i december og vil betyde, at jeg får fast kontor på Eldrupgård. Ud over arbejdet med selve stedet vil jeg udføre en række af Dansk Jagtakademis funktioner derfra. Det er vigtigt at understøtte, at der ikke med dette engagement er tale om et fravalg af nuværende samarbejdspartnere. Tværtimod ser jeg det som en platform for at udvikle nye ideer og projekter sammen med de mange konstruktive aktører, der er inden for sektoren, blot med base hos en af dem. Jagtakademiet er der stadig. Dét har jeg ingen planer om at ændre.

Jeg skylder alle kunder og partnere en tak for samarbejdet i året, der er gået, og ser frem til 2010 med meget store forventninger.

GODT NYTÅR!

Rønne, januar 2010.

Forskning og udredning

Bly

Et af årets store projekter blev undersøgelsen af bly i fuglevildt. Projektet blev startet allerede i 2008, men der blev samlet materiale ind igennem hele jagtsæsonen, og den endelige rapport forelå i april. Arbejdet blev gennemført i opdrag af vildtkødbranchen og i samarbejde Fødevareregion Nord og Danmarks Tekniske Universitet. Arbejdet er afrapporteret¹, og er under videnskabelig bearbejdning. I øvrigt blev den offentlige modtagelse meget mærkelig. For til trods for at vi førte bevis for, at blyhagl fortsat anvendes i betydeligt omfang til jagt i Danmark, og til trods for, at målingerne viste, at bismuthagl indeholder så meget bly, at det giver et markant udslag i vildtkødet, så udeblev reaktionerne stort set. Indtil slutningen af september. Da ryddede Politiken forsiden for at fortælle om den omfattende ulovlige brug af blyhagl til jagt. Det gav ekko i alle medier, og ministeren lovede mere kontrol. Men der er ingen tegn på, at noget er ændret. Blyhaglene er fortsat derude og bruges flittigt. Dansk Jagtakademi har spurgt Skov- og Naturstyrelsen og Miljøstyrelsen om, hvorvidt bismuthagl med bly i er lovlige, men det det er tilsyneladende ikke muligt at give et fyldestgørende svar. Samtidig med projektrapporten opfordredes fødevarermyndighederne til at ændre praksis, så de dyre målinger ikke spildes på at måle bly i hagl, der forurener vildtkødet. Men efter hvad der oplyses, er praksis den samme. Prøverne tages fortsat af vildtkød med hagl og haglstumper i. Så længe det fortsættes, er der reelt ingen kontrol med, hvor meget bly der er i det vildtkød, vi spiser. Der er ingen indicier for, at vi står over for et akut befolkningssundhedsproblem med bly i vildtkød. Men med den ligegyldighed, som myndigheder og organisationer viser overfor hele problematikken, spiller man i højeste grad hasard med jagtens bæredygtighed og dens fremtidige accept i befolkningen.

Kronvildt

Kronvildtet stormer frem i næsten alle landsdele, og de store udfordringer, vi i dag står med på mange jyske distrikter, hvor tætte kronvildtbestande ikke bare er til glæde for befolkningen og jægerne, men til væsentlig gene for jordbruget, vil brede sig til nye landsdele. Det har været baggrunden for udarbejdelse af det såkaldte projekt öKronvildt på Sjællandö, som er udarbejdet sammen med nogle af de store godser på Vestsjælland, DMU, Skov & Landskab, Skov- og Naturstyrelsen lokalt, landbruget og den lokale hjortevildtgruppe. Formålet er at skabe en ramme om forvaltningen, før problemerne for alvor starter ó som et alternativ til den jyske model, hvor situationen er stærkt polariseret og konfliktyldt. Projektet bygger på erfaringer fra Vildt & Landskab. Der er søgt finansiering hos bl.a. Fødevareerhverv og Skov- og Naturstyrelsen, men overalt har svaret været nej. Der findes ikke i det offentlige system midler til denne type fremadrettede projekter. Tendensen er, at problemer i bedste fald først søges taklet, når de for alvor vokser os over hovedet. Det ses overalt i vildtforvalt-

¹ http://www.danskjagtakademi.dk/fileadmin/user_upload/090420_Dansk_Jagtakademi._Bly_i_fuglevildt_02.pdf

ningssektoren. Senest er projektet søgt finansieret hos private fonde, men hidtil uden resultat. Projektforslaget kan fås ved henvendelse til Dansk Jagtakademi.

Borgernes inddragelse i naturforvaltning

Dansk Jagtakademi blev i 2009 inddraget i det EU-finansierede forskningsprojekt ved navn TESS². Det har bl.a. til formål at kaste lys over, i hvilket omfang kommunernes afgørelser indenfor naturforvaltning er videnskabeligt og inddrager lokalbefolkningen. Projektet er netop sat i gang, og dataindsamling via spørgebrev indledes i januar 2010. 5 danske kommuner deltager sammen med tilsvarende administrative enheder i de øvrige EU-lande plus 5 øvrige europæiske lande. Dansk Jagtakademi er dansk koordinator.

Jagttider

Den 1. april 2010 indføres nye jagttider i Danmark. Jagttider besluttet som bekendt af Miljøministeren efter indstilling fra bl.a. Vildtforvaltningsrådet, der håndterer spørgsmålet i et særligt udvalg. Individuelle medlemmer herfra meldte i juni 2009 ud om et endeligt forlig. Ved nærlæsning af materialet konkluderede Dansk Jagtakademi, at grundlaget for dette arbejde var stærkt mangelfuldt. For det første har den biologiske vurdering bygget på et rapportudkast, som har manglet væsentlige afsnit. For det andet har Skov- og Naturstyrelsen ikke deltaget i den afsluttende del af forligningsarbejdet. I konsekvens heraf foretog Dansk Jagtakademi en gennemgang af de enkelte arter primært baseret på DMU's tidligere udredning og det foreliggende rapportudkast samt på juridiske og andre kriterier. Jægere og andre interesserede har offentligt været inviteret til at give forslag. På det grundlag blev der givet anbefalinger om jagttiderne fra 2010 til 2013. Blandt forslagene er en stærk reduktion af jagttid på hare og agerhøne, en bevarelse af den nuværende jagttid på dykænderne, bortset fra edderfuglehun, som foreslås fredet under en forsøgsordning, fredning af rå i oktober samt genindførelse af jagttid på hjejle og enkeltbekkasin. Rapporten³, der er sendt til Vildtforvaltningsrådet og Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg, kan findes her: [klik](#).

Rådgivning

Gæs i Vadehavet

Gåsebestandene i Nordvesteuropa eksploderer i disse år. Hovedårsagerne er ændret jagtforvaltning, bedre fødesøgningsmuligheder og et generelt mere gåsevenligt klima. De øgede bestande giver lokale problemer der, hvor fuglene i store mængder søger føde på begrænsede arealer. Et meget udsat sted er Vadehavet, hvor gæssene koncentrerer sig i hele den kolde del af året og ikke mindst om foråret forårsager betydelige skade på afgrøder og såvel græs som andre typer. Vadehavsforummet har på dette grundlag nedsat en arbejdsgruppe, som i foråret 2010 skal give ideer til udarbejdelse af en forvaltningsplan for gæssene i Vadehavsområdet. Dansk Jagtakademi har formandskabet for arbejdsgruppen. Resultatet foreligger endnu ikke, men der er klare tegn på, at gruppen vil anbefale en forvaltning, så der etableres områder, hvor gæsse-

² <http://www.tess-project.eu/>

³ http://www.danskjagtakademi.dk/fileadmin/user_upload/NK/090930_Dansk_Jagtakademi_rapport_0909-4_Jagttider.pdf

ne får fred og ro, og tilsvarende områder, hvor de ikke er velkomne, og hvor landbruget får en öværktøjskasseö til at holde gæssene væk. Erstatningsspørgsmålet er meget centralt, og anbefalingen synes at gå i retning af at udnytte EU's landbrugsstøtteordning bedst muligt, så hårdt ramte landmænd i områder, hvor gæssene får fripas, kan søge om ekstra tilskud. Dette har været udbredt praksis i Holland i mange år. I slutningen af året blev der fremsat ideer til en sådan ordning for Mandø.

Natura 2000

I efteråret 2009 blev Dansk Jagtakademi involveret i et meget spændende rådgivningsprojekt, hvor opgaven er at assistere Forsvaret med udarbejdelse af planlægning for Natura 2000-områder på skyde- og øvelsesterræner landet over. Dette er et omfattende arbejde, hvor der indtil nu er foretaget en gennemgang af de mange etableringer, der har Natura 2000-forpligtelser, og hvor udfordringen i 2010 bliver at gennemføre konkret planlægning for de vigtigste. Dette skal ske i et tæt samarbejde med øvrige myndigheder og naturligvis med de enkelte etableringer, således at både hensynet til naturværdierne og brugerinteresserne tilgodeses.

Private ejendomme

På initiativ af og finansiering fra Foreningen Danske Herregårdsjægere har Dansk Jagtakademi i sensommer og efterår gennemført en opfølgende monitoring af natur- og vildtsituationen på Lindensborg Avlsgård. Allerede i 2008 gennemførtes en såkaldt öår-0ö-kortlægning⁴ i forbindelse med, at ejendommen etablerede et jagtvæsen baseret på bl.a. udsætning af fasaner med tilhørende biotopplan. Undersøgelserne i 2009 kan således opfattes som en öår-1ö dataindsamling og har primært gået på registrering af biotoper samt optællinger af bl.a. agerhøns og harer. Arbejdet afventer bl.a. den endelige biotopplan for ejendommen og vil blive rapporteret i januar 2010. Der er i 2009 udført rådgivningsopgaver for andre private ejendomme, herunder bl.a. Frederiksdal og Hvilsom Skov A/S.

Workshop om jagtammunition

Én af 2009's store tidrøvere ó og samtidig desværre uden honorar ó var planlægning og gennemførelse af workshoppen öSustainable hunting ammunitionö. Dette var et arrangement under CIC's trækfuglekommission, og mødet havde til formål at afklare alle aspekter af bæredygtigheden af forskellige typer af jagtammunition. Anledningen var den stigende internationale fokus på bly som ammunitionsmateriale, hvor der efter mange års fokus næsten udelukkende på vandfugle og vådområder nu er påvist væsentlige forgiftningsproblemer i forhold til ådselædere, særligt de store rovfugle, der æder anskudt vildt eller efterladte rester af skudte dyr. Også befolkningssundheden i forhold til konsum af vildtkød er i fokus, og riffelkuglerne er kommet under mistanke. Mødet bestod af 20 inviterede udenlandske og danske eksperter i både blyforgiftningsspørgsmålet og ikke mindst i anvendelsen af alternative ammunitionstyper. Workshoppen, der fandt sted på Den Økologiske Landbrugsskole på Kalø, har anbefalet CIC at gå videre med en udfasning af bly som ammunitionsmateriale og

⁴ http://www.danskjagtakademi.dk/fileadmin/user_upload/NK/081101_rapport_Lindensborg.pdf

selv definere en køreplan for dette. Der arbejdes p.t. på rapporten fra arrangementet, der forventes publiceret i løbet af vinteren.

Internationalt trækfuglearbejde

Dansk Jagtakademi har også i 2009 dannet rammen om arbejdet for CIC herunder særligt Trækfuglekommissionen. Indsatsen har her primært bestået i analyse og formidling af spørgsmålet om udfasning af blyhagl til jagt, samt forvaltning af og jagt på trækfugle internationalt, forvaltningsplaner, CIC's repræsentation i AEWA's tekniske komite og den internationale videnskabelige fugleinfluenza task force.

Landscentret

I sommeren 2009 indledte Dansk Jagtakademi et samarbejde med Dansk Landbrugsrådgivning, Landscentret, i Skejby med det formål at afklare mulighederne for udvikling af et mere formaliseret samarbejde om vildtforvaltningsorienteret rådgivning. Der har været afholdt en række møder, herunder med natur- og miljøkonsulenterne fra de regionale landbocentre, men ikke endnu besluttet en endelig model for samarbejdet.

Forfatter- og foredragsvirksomhed samt undervisning

Vildt & Landskab

På formidlingssiden blev udgivelsen af bogen *Vildt & Landskab* et af årets milepæle. Bogen er den samlede populærvidenskabelige publikation af forskningsprojektet af samme navn. Opdragsgiverne for dette arbejde var Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet, og Skov & Landskab, Københavns Universitet, og Dansk Jagtakademi havde til opgave at samle og redigere bidrag fra forskerne. Bogen udkom 1. april 2009 og kan downloades hos Hornslet Bogtrykkeri⁵.

Netnatur og andre

NetNatur blev også i 2009 en vigtig samarbejdspart, og Dansk Jagtakademi har ydermere bidraget til Michael Sands Jagtårbog 2010. Samarbejdet med jagtmagasinet *ØJagt*, *Vildt* og *Våben* blev til gengæld indstillet, men der arbejdes fortsat sammen med den tidligere redaktion af bladet, nu i nyhedsbrevet *Nytomjagt*⁶. I årets løb er der i øvrigt leveret manuskripter til et par aviser, f.eks. Jyllandsposten, som i en kronik den 15. august satte fokus på blyhagl og okugler⁷. Yderligere er der produceret en række artikler til CIC's newsletter og til Dansk Zoologisk Selskab. Endelig havde Dansk Jagtakademi den samlede entreprise på en engelsksproget brochure om Anico vildtregistrerings- og afværgemidlerne og en brochure, der sammen med selve grejet blev præsenteret for en central del af målgruppen i form af CIC's generalforsamling i Paris i maj.

⁵ <http://www.vildt-jagt.dk/templates/product.asp?ProductGuid=20440&GroupGuid=19>

⁶ <http://www.nytomjagt.dk/>

⁷ <http://jp.dk/opinion/kronik/article1782358.ece>

Tekniske rapporter

Dansk Jagtakademi startede i 2008 en publikationsserie. Den går under betegnelsen ötekniske rapporterö, og der er i løbet af 2009 offentliggjort to rapporter. Links til disse publikationer kan findes på www.danskjagtakademi.dk under öformidlingö. Ideen med publikationen er at skabe en fast ramme om rapportering af det faglige arbejde, der foregår i Dansk Jagtakademi, men eksterne forfattere og institutioner er velkomne til at byde ind med manuskripter inden for temaet natur, vildt og jagt.

Foredrag og undervisning

Der har i årets løb været holdt en række foredrag såvel i Danmark som i udlandet. Jagt- og Skovbrugsmuseet har bl.a. været rammen om en aften om öVildt & Landskabö. På Vejlbj Landbrugsskole - eller rettere öJordbrugets Uddannelsescenter Århusö ó gennemførtes i november en foredragsrække om international og dansk naturforvaltning. Dette foregik i et samarbejde med konsulenterne Lars Thune Andersen og Jacob Krogh, og det ser ud til, at samarbejdet vil videreføres i 2010.

Øvrige aktiviteter

Der har i årets løb været et tæt samarbejde med en række nære partnere, herunder ikke mindst Anico A/S, Skandinavisk Dyrepark, Bjarne Frost Vildt, Fødevareregion Nord, Hornslet Bogtrykkeri, Lars Thune Andersen, Foreningen Danske Herregårdsjægere, Lindenberg, St. Hjöllund, Klelund og en række øvrige danske godser.

Rejser 2008

Der har været deltagelse i møder og andet arbejde flere steder uden for Danmark, bl.a.:

- Budapest, 1.-3. februar, CICø bestyrelse.
- Zagreb, 20.-23. april, AEWA Technical Committee.
- Paris, 1.-4. maj, CICø generalforsamling.
- London, 14.-16. september, TESS kontaktmøde.
- Hertil kommer 3 møder om gåseforvaltningen i Vadehavet i dels Hamborg og dels Bremen.